

Förbandsbesöksrapport Göta trängregemente T2 16 november 2023

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktioner inom Försvarmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Pliktrådets syn på verksamheten.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Annie Hugosson

Isak Andersson

Information om förbandet

Göta Trängregemente är förlagt i Skövde och tillhör Skövde garnison. Matsal, förråd, Försvårshälsa, värnpliktskonsulenter och Soldathem är garnisonsgemensamma funktioner och dessa delas därmed med P 4, MSS och MR V. T 2 är ett underhållsförband. Göta trängregemente har 339 värnpliktiga varav 82 är kvinnor. Plutonsbefälselever, gruppbefälselever och specialistsoldater ryckte in vecka 26, vecka 32 ryckte övriga soldater in. Det finns två kompanier: Nora kompani och Karlsborgs kompani. Vid vecka 11 2024 rycker nästa värnpliktskulls plutonbefälselever in på ett tredje kompani.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till Göta Trängregemente. Pliktrådet önskar att förbandet:

- Fortsätter utvecklingen för utbildningen för skyddsassistenterna
- Fortsätter utveckla det goda samarbetet med Försvarshälsan för att minimera antalet skador hos de värnpliktiga.
- Säkerställa att värnpliktiga får den vård de har rätt till.
- Fortsätter med handledning av yngre befäl för att förebygga beteenden och attityder som inte främjar en god jargong.
- Säkerställer att fortverket åtgärdar de värnpliktigas toaletter som har bristande integritet
- Tillser att regelbundet kontrollera att samtliga värnpliktiga får scheman för kommande tjänstedagar i god tid för att möjliggöra att de kan planera sin fritid och resor.
- Fortsätter det goda arbetet kring medinflytandet och arbetet med "mjuka värden".

Arbetsmiljö & säkerhet

De värnpliktiga skyddsassistenterna har förstått sitt uppdrag som helhet, men känner att kompetensen att skriva avvikelserapporter eller fylla i tillbudslappar brister. Förbandet genomför arbetsmiljökommittéer där skyddsassistenterna deltar tillsammans med verksamhetssäkerhetsofficeren och försvarshälsan.

När Pliktrådet pratade med den nytillträdda regementsförvaltaren, menade han att utbildningen för skyddsassistenterna ska utvecklas. Detta då förbandet vill få en mer korrekt statistik på avvikelser och skador, samt att mer ska skrivas in i det system som Försvarsmakten använder för denna typ av ärenden. Målet är att det ska kännas naturligt för skyddsassistenterna att skriva avvikelserapporter. För att komma dit, ska förbandet genomföra fler repeterande utbildningar för skyddsassistenterna, samt uppmuntra befälen att ta hjälp av skyddsassistenterna. Detta ska även kompanifanjukaren se till att det sker.

Vid Pliktrådets andra besök hade skyddsassistenterna fått vidare utbildning i sitt uppdrag av verksamhetsofficeraren och kände sig nu mer trygga i vad som förväntas av dem och hur de exempelvis skriver avvikelserapporter.

Regementsförvaltaren trycker dessutom på att under detta år, kommer det läggas mer fokus på värden av fötter och hur de värnpliktiga ska ta hand om dem, för att minimera mängden skoskav och nageltrång. Försvarshälsan vittnar på att det har varit mycket mindre besök hos dem gällande dessa typer problem detta år.

Försvarshälsan

Försvarshälsan tillhandahåller vård till P 4, T 2, MR V samt till kadetter på logistikskolan och markstridsskolan. På Försvarshälsan finns det sju sjuksköterskor, tre läkare, tre fysioterapeuter, en psykolog, en hälsopedagog. De jobbar aktivt med de värnpliktigas arbetsmiljö och deltar på arbetsmiljökommittéerna.

Försvarshälsan jobbar aktivt med att sammanställa och kategorisera vilka ärenden som inkommer till dem. Detta för att kunna se samband och exempelvis vilka utbildningsmoment under grundutbildningen som utlöser vilka skador. Genom att de tar fram en belastningsplan och kartläggning av de skador som de värnpliktiga kommer in och söker vård för, kan de se trender och får fram användbar statistik.

Relationen mellan förbandsledningen på T 2 är och försvarshälsan uppfattar Pliktrådet som god. Grundutbildningsbataljonen hade exempelvis i samråd med Försvarshälsan skjutit fram ett baskerprov för att minimera risken för belastningsskador hos de värnpliktiga. De deltar även på kompaninämnderna och är ibland även ute i fält och utför sjukvisitationer i bakomstationerna. Försvarshälsan jobbar även med utvecklingsarbete, exempelvis att sjukvårdarna numera utför mer fys med sin utrustning för att minimera belastningsskador. Detta goda samarbete hoppas Pliktrådet fortsätter att utvecklas i fortsättningen.

Försvarshälsan får in mest belastningsskador och vissa värnpliktiga har vittnat om att de inte har fått tillräcklig med information om vad tjänsten innebär på Plikt och prövningsverket, vilket har gjort att vissa moment i utbildningen till exempel grönstjänsten inte har framkommit, och de värnpliktiga har fått en uppfattning att de endast ska utföra befattningsspecifik utbildning. Detta har då blivit en begränsning i individens möjlighet till att förbereda sig både mentalt och fysiskt.

De värnpliktiga får ut ett självhjälpshäfte vid inryck från Försvarshälsan, och Försvarshälsan genomför även utbildning till befälen vid inryck.

Försvarshälsan flaggar för att rosfeber förekommer på förbandet vilket ska ha till stor del grundat sig i brukandet av djungelkängan som inte har varit vattenresistent, utan att värnpliktiga har blivit blöta och kalla och fått skoskav på grund av denna känga. Försvarshälsan vill dock betona att det arbete som har gjorts kring vård av fötter på förbandet har gett stor effekt jämförelsevis mot föregående år.

När Pliktrådet pratade med de förtroendevalda vittnade de om att befälen har sagt till dem att de inte fick börja använda sina förstärkningsplagg innan det blir vinter, i syfte att de värnpliktiga skulle öka sin tolerans mot kyla. Vid Pliktrådets andra besök fick de värnpliktiga nu förstärka på sina kläder utifrån preferens. Vid Pliktrådets andra besök var det 15 minusgrader.

Alla ärenden måste bokas via befälen och enligt Försvarshälsan får de en besökstid inom tre dagar. Däremot när Pliktrådet pratar med de förtroendevalda på T2 framkommer det att det är svårt att boka tid hos Försvarshälsan. De värnpliktiga upplever att deras bokade tider på Försvarshälsan ofta blir ombokade och uppskjutna. De vittnar även om att när de ber om att få en tid hos Försvarshälsan upplever de att befälen är myckethängivna för att reda på varför de söker vård. Något som de värnpliktiga upplever obekvämt och besvärligt.

De värnpliktiga menar även på att några befäl har uttryckt "Tyck inte synd om er själva, känn inte efter" och "Går inte saken över på två veckor, bokar man tid". Eftersom värnpliktiga varken kan styra sin arbetsdag, eller för den delen vet vilken verksamhet de ska genomföra framöver är det viktigt att de har möjlighet att söka vård, även för icke-akuta tillstånd, för att undvika att de förvärras. De förtroendevalda vill betona att detta problem varierar mellan plutonerna.

Vid återkoppling med förbandet i ett senare skede, förklarar både förbandet och försvarshälsan att inom Skövde Garnison har de en "nivåindelad sjukvård". Detta för att säkerställa att rätt individ får rätt vård i rätt tid. Då det är nästan 1000 individer som har rätt till vård hos försvarshälsan i Skövde, och att försvarshälsan kan då inte logistiskt inte hantera en drop-in verksamhet. Den nivåindelade sjukvården är en rutin som presenteras redan i början av utbildningsåret i form av en introduktionsutbildning för både befäl och värnpliktiga.

Den nivåindelade sjukvården innebär att befäl och värnpliktig i första steget ska ha dialog kring skada/sjukdom och tillsammans se om åtgärder kan göras på plats mellan parterna med stöd av egenvårdshäftet och plutonsapoteket. Behövs ytterligare stöd kontaktas Försvarshälsan för rådgivning.

Om befäl i samråd med Försvarshälsan kommer fram till att ett fysiskt möte med individen i fråga behövs, kan första besöket erbjudas inom tre dagar till en sjuksköterska eller annan profession. Dock betonar Försvarshälsan att det är möjligt att besöka Försvarshälsan utan att behöva ange orsak till befälen.

Försvarshälsan menar på att befälen har blivit mycket bättre på att efterfråga råd, vilket de menar på kan vara anledningen till varför de värnpliktiga upplever att det är svårare att få vård hos Försvarshälsan. Där uppmanar Försvarshälsan att befälen säkerställer att ha en dialog till den värnpliktige kring att de har fått råd från Försvarshälsan.

De värnpliktiga vittnar även om att det tycks svårare att få hjälp och stöd psykiskt än fysiskt, särskilt när det kommer till bokningar för detta. De värnpliktiga menar på att eftersom det till synes inte är en skada, kan det ta längre tid innan det tags på allvar för att få en bokad tid.

Vid återkoppling med förbandet menade de på att Försvarshälsan i Skövde har saknat en psykolog och fick en ny psykolog i slutet av hösten. Vilket då har försvårat att skicka värnpliktiga för psykisk vård. Däremot menade förbandet själva att de ska se över hur de kan prata mer mjuka värden vid framtida inryck och få värnpliktskonsulentera mer lättillgängliga under denna period.

Försvarshälsans svar vid återkopplingen kring de uppskjutna tiderna menar de kan eventuellt bero på att om befälen anser att det är en viktig utbildning på gång som den värnpliktige ej får missa, och då väljer befälet att skjuta upp besöket hos försvarshälsan någon/några dagar. Sjuksköterskan menar Försvarshälsan på, brukar ställa frågan om det är okej för den värnpliktige att skjuta upp besöket, vilket befälet då säger "ja" till. Detta kan då inte Försvarshälsan säkerställa har skett.

Fysisk belastning

Plutoncheferna upplever att det är konstanta skador hos de värnpliktiga och känner en frustration över att den lägsta fysiska nivån hos de värnpliktiga är väldigt låg. Förbandet menar på att värnpliktiga har inte heller berättat för förbandet eller Plikt- och provningsverket om sina tidigare skador, eller rehabiliteringsplaner, vilket gör att förbandet inte kan eskalera de värnpliktigas fysiska träning enligt belastningstrappan.

De förtroendevalda berättade att värnpliktiga hellre bär sin egna packning när de är skadade än låter någon annan bära den för att inte vara en belastning för sin kamrat. Plikträdet uppmanar befälen undersöker möjligheten att lägga packningen i det fordon som används till verksamheten, för de som är skadade. De förtroendevalda berättade även att de som är skadade och därmed blir skjutsade tillbaka med all packning efter verksamheten, ibland får bära in alla de andras packningar i kasernerna medan de väntar på att de andra i plutonen ska komma tillbaka.

En plutonchef menar även på att det borde göras en granskning för de fysiska kraven för sjukvårdstransport, då denne upplever att dessa är för låga. Sjukvårdstransport kräver mycket fysiskt av den värnpliktiga med många tunga lyft.

Försvarshälsan har föreslagit mer microfys på de plutoner som är extra utsatta för överbelastningsskador. Detta hade de gjort på både T2 och P4. De har rekommenderat att minska löpningen i utbildningen, då den axiella belastningen är stor nog. Detta för att anpassa belastningen i träningen efter ansträngningen i tjänsten.

T 2 vill lämna ut kängor till de värnpliktiga vid infohelgen, för att de värnpliktiga ska hinna gå in dem innan inryck, men förrådet har inte velat göra det. Plikträdet tycker initiativet är bra från förbandet, och uppmuntrar förbandet att fortsätta diskussionen och arbetet för det.

Psykisk hälsa

Förbandsledningen menade att det var svårt att upptäcka psykisk ohälsa hos värnpliktiga. Försvarshälsans psykolog utbildar befälen innan inryck om psykisk ohälsa. Stridsvärdesindikatorn fylls i på plutonens timme. Det är ett instrument för att kartlägga de värnpliktigas psykiska och fysiska hälsa. Plutoncheferna berättar att om en värnpliktig fyller i att denne har stridsvärde rött, följer plutonchefen upp det veckan därefter. Plutoncheferna har även gjort särskild tillsyn på respektive pluton, där de har bland annat pratat om självkänsla och feedbacktrappa. På förbandet är den generella nivåtrappan, befäl, värnpliktskonsulent, sjuksköterska och psykolog.

Garnisonsstödet erbjuder tre värnpliktskonsulenter. Värnpliktskonsulenterna lämnar ut en broschyr vid inryck med titeln "Läge att snacka", där information om dem, och deras kontaktuppgifter finns. De har även en föreläsning för de värnpliktiga vid inryck och informerar om sin funktion.

Plikträdet uppmanar förbandet att se över åtgärder för att minska upplevelsen från de värnpliktiga att det kan vara svårt att få vård hos försvarshälsan, och ännu svårare att få samtalsstöd eller psykisk vård.

Vid återkoppling svarade Försvarshälsan att de kommer framöver betona mer vid befälsutbildningen och kompanirapporter hur den psykiska hälsan verkar över tid och påminna befälen att de bokar tid till värnpliktskonsulenterna och Försvarshälsan.

Attityder & jargong

Generellt sett uppfattade Plikträdet att det råder en god jargong mellan de värnpliktiga, och de förtroendevalda upplevde att stämningen på förbandet är bra.

Under Pliktrådets besök berättade lokalt medinflytandeansvarig (LMA) och förbandets ledning att de i år har lagt stort fokus på arbetet kring mjuka värden. Under hösten hade Regementsförvaltaren och LMA samlat alla värnpliktiga och befäl och pratat om Försvarsmaktens värdegrund och ovälkommet beteende.

Förbandet har med stöd från grundutbildningsenkäten tagit fram en handlingsplan med arbetsunderlag för hur de ska arbeta med ovälkommet beteende på förbandet. Denna plan innefattar att befälen och framförallt plutoncheferna ska nyttja förtroendeorganisationen mer. Regementsförvaltaren menade att plutoncheferna ska se de förtroendevalda som bra språkrör för att kunna "ta tempen" på plutonen, men att han även uppmuntrade plutoncheferna att skapa en avslappnad dialog med de värnpliktiga, genom att exempelvis i fält äta tillsammans med dem.

Förbandet jobbar även med jämställd tillrättavisning och jämlik hantering och bemötande av de värnpliktiga från befälen. Då exempelvis en kvinnlig värnpliktig och en manlig värnpliktig ska få samma bemötande från befälen.

Enligt grundutbildnings-enkäten har T 2 haft fler fall av ovälkommet beteende än över snittet, enligt ledningen kan det bero på att medinflytande fungerar väl och det finns en öppen dialog, vilket leder till att fler vågar anmäla.

Det råder en god jargong mellan P 4 och T 2 och befäl och värnpliktiga menar på att det är en skämtsam rivalitet mellan förbanden.

Enligt de förtroendevalda har framförallt några av de yngsta befälen, även kallade BFA:er. ibland en sämre attityd till de värnpliktiga. Detta innefattar när de värnpliktiga exempelvis ställer frågor till befälen och får svar som "Det kommer, ni behöver inte veta mer" i situationer där utbildningens syfte inte är ovisshet som det kan vara i exempelvis i fält. En värnpliktig hade uttryckt "Vi får inte tillräckligt med matsalstid" och befälet hade svarat "Ni kan få det hemma." Denna attityd främjar inte en god jargong, och Pliktrådet tror att det arbete som förbandet nu gör gällande mjuka värde, kan ha en god effekt på detta typ beteende.

Vid återkoppling med förbandet vid Pliktrådets andra besök informerade bataljonchefen att de nu har sett över vilka befäl det gäller och kommer överse hur BFA används och utbildas innan inryck.

Förbandet har även en särskild grupp som kan vid behov tillsättas för att utreda ovälkommet beteende.

Avbruten utbildning

Vid Pliktrådets besök hade 21 värnpliktiga avbrutit utbildningen. En på grund av ovälkommet beteende, nio på grund av psykisk ohälsa och åtta på grund av fysiska skador. Två ansökningar om vapenfrihet och ett uppskov på grund av elitidrottssatsning är väntade på att avgöras av granskningsnämnd.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

De värnpliktiga bor i två stora kaserner vid namn "östra kasern" och "västra kasern".

De värnpliktiga berättar att de taktiskt går på toaletten i matsalen, soldathemmet eller på ovanvåningen på personaltoaletten för att slippa gå på deras egna. Detta eftersom det är en spegelblank metallskiva som sitter på väggen bakom toaletterna, och sträcker sig mellan samtliga toaletter. Problematiken är att båsen mellan toaletterna inte går hela vägen i mot byggnadens vägg, utan slutar ungefär 10–15 centimeter in. Vilket resulterar i att de kan se varandra mellan toaletterna i den spegelreflektade metallplattan på väggen bakom. Detta har varit ett problem i flera år, och Pliktrådet ska ta med detta till Fortifikationsverket som de kommer att träffa i december. Pliktrådet uppmanar även förbandet att prioritera till Fortifikationsverket att åtgärda detta.

Vid Pliktrådets andra besök hade regementsstaben beställt arbetet till fortifikationsverket och en temporär lösning skulle göras vecka 4, för att sedan mot våren göra en permanent omkonstruktion. Pliktrådet uppfattade att ledningen nu var mycket engagerade i att detta skulle åtgärdas.

De värnpliktiga vittnar även om att duschdraperierna trillar ner och de har fått limma upp dem.

Båda kasernerna som de värnpliktiga bor har ett oerhört besvärande illaluktande lukt på de våningarna toaletterna finns på. Framförallt östra kasern, de värnpliktiga menar på det är en så stark stank att de mår dåligt när de befinner sig vid toaletterna. Detta har tagits upp i förtroendeorganisationen på förbandet, och kompanichefen vet om det. Även detta är något Pliktrådet uppmanar förbandet att prioritera och driva mot fortifikationsverket, då detta handlar om bristande arbetsmiljö.

Denna lukta ska nu vara åtgärdad och försvunnit vid Pliktrådets andra besök i januari.

På båda av våningarna av varje kasern finns det en tvättmaskin och en torktumlare, men de värnpliktiga menar att det är för få för antalet värnpliktiga per våning. Med tanke på rådande materielbrist uppmanar Pliktrådet förbandet att se över möjligheten att installera fler tvättmaskiner per våning som ett komplement till tvättbyte.

Materiel & personlig utrustning

Under Pliktrådets besök varierade det vilka kängor de värnpliktiga använde, en stor del hade känga 90, ett flertal hade djungelkängan och några känga 08. Regementsförvaltaren upplyste Pliktrådet om att de värnpliktiga som hade blivit tilldelad djungelkängan nu kunde byta till känga 90 på förrådet. Pliktrådet fick dock ingen uppfattning om denna information hade nått samtliga värnpliktiga. Plutoncheferna berättade att djungelkängan var så smal, att värnpliktiga hade fått blåa fötter. Känga 08 har en hårdare sula vilket har lett till knäproblem, och på grund av dess smala läst hade de drabbade inte heller kunnat lägga i en extra sula för ökad dämpning. Plutoncheferna uttryckte oro inför vintern över hur de skulle hantera eventuella köldskador, då inte alla värnpliktiga har fått ut vinterkänga 90.

Vilka handbeklädnader som används varierar. Flertalet har fått ut ökenhandskar eller djungelhandskar, arbetshandskar och fem-fingervantar. De värnpliktiga önskar fodrade handskar. Plutoncheferna menade att de värnpliktiga många gånger även köpte egna handskar.

Under Pliktrådets besök hade en tredjedel av de värnpliktiga regnställ och två tredjedelar hade skalplagg, Pliktrådet informerades av regementsförvaltaren och LMA att de nya regnställen var på väg och skulle delas ut inom kort. De som hade motortjänst eller ryckte in i det tidigare inrycket hade regnställ, däremot hade MC-ordonnanserna inte fått regnställ.

Samtliga värnpliktiga på förbandet hade blivit tilldelade skyddsglasögon 08 som fungerar dåligt. Plutoncheferna uttryckte att dessa var "katastrof" och beskrev hur de värnpliktiga ej kunde se i dem eftersom de konstant immade igen. Skyddsglasögon 10,11 och 12 skulle komma innan juledigheten.

På grund av brist på Stridssäck 12 har en stor del av förbandets värnpliktiga istället blivit tilldelade Stridssäck 2000. På Nora kompani har två tredjedelar av kompaniets värnpliktiga denna stridssäck och på Karlsborgs kompani har en pluton denna. Värnpliktiga berättar att de inte får plats med ordinarie packplan i denna stridssäck. Plutonchefer och befäl beskriver hur denna stridssäck inte alls är anpassad för de med bredare höfter. Då avbärarbältet skär in i de värnpliktigas höfter, då det endast är en rem utan fodring mot skav. De värnpliktiga med denna stridspackning har blivit tilldelade en extra handduk, alternativt fått skära av en bit av sitt liggunderlag för att tejpa runt remmen. En plutonchef berättade att några kvinnor hade tappat känslan och skadat nerverna vid höfterna som en konsekvens av att bära Stridssäck 2000. Några har behövt avstå helt från att bära sin packning på grund av detta. Några befäl som Pliktrådet träffade berättade att de tittar på möjligheten att köpa in stöd för

avbärrarbälten på civila marknaden. Pliktrådet ser mycket allvarligt på detta och har upplyst Försvarsmaktens logistikchef om detta. Pliktrådet uppmanar förbandet att snarast lösa detta allvarliga problem.

Det råder brist på fick lakan, vilket gör att de värnpliktiga kan endast byta detta varannan vecka. Detta är en brist på fler ställen i Försvarsmakten. Om de värnpliktiga missar tvättbytet kan det ta upp emot fyra veckor innan de kan byta. En pluton hade på grund olika tillfällen inte kunnat byta på åtta veckor. Det är även brist på Ficklampa 3.

De värnpliktiga kvinnorna får en värdecheck på 1500 kr för att köpa underkläder för. De får även ut fem korta kalsonger och två långa kalsonger. Kroppsskydd 23D ska enligt uppgift vara på väg, men det är oklart när hjälm18 ska kunna lämnas ut till värnpliktiga med små huvuden.

Medinflytande

Pliktrådets generella uppfattning är att förbandsledningen är angelägen att nyttja och utveckla förtroendeorganisationen. Det förtroendevalda är öppna och drivna i sina uppdrag. Förbandets LMA är både engagerad och respekterad i sina arbetsuppgifter. Attityden till NVK från de manliga värnpliktiga och ett fåtal befäl behöver förbättras.

Vecka 40 valdes alla förtroendevalda, vilket är i enlighet med Försvarsmaktens föreskrifter och den senaste förbandsnämnden hade infallit 7 veckor innan besöket från Pliktrådet. Vidtagna åtgärder och erfarenheter skrivs in i ett kompanihäfte för kommande förtroendevalda.

De värnpliktiga beskrivs som initiativtagande och drivna av både plutoncheferna, förbandsledningen och LMA. De har bland annat infört "korridor möten" för respektive våning där de värnpliktiga bor, för att säkerställa att städningsrutinerna är rättvisa och korrekt utförda. Plutoncheferna berättade att de även har använt de förtroendevalda vid ärenden med andra värnpliktiga. LMA menade att de värnpliktiga och de förtroendevalda blir tryggare och tryggare i sina roller, och istället för att klaga, löser problemen själva.

De förtroendevalda upplevde att det stundtals är brist i kommunikationen mellan kompaniledningen och befälslagen. Detta visar sig när det gäller spridning av information till de värnpliktiga från ledningen. Regementsförvaltaren upplyste Pliktrådet om att han ibland mailar de kompaniförtroendevalda direkt för att säkerställa att informationen når de värnpliktiga.

T 2 har ett särskilt medinflytandeforum för plutonbefälslever som rycker in med försteg. Pliktrådet uppfattar att det fungerar väl och är uppskattat av de värnpliktiga.

NVK-möten (Nätverk värnpliktig kvinna) anordnas en ansvarig officer från NOAK (Nätverk officer anställd kvinna). Det första mötet är obligatoriskt för alla kvinnor, och resterande möten är frivilliga. Mötena har skett plutonsvis, kompanivis och bataljonsvis. Bataljonsmötena infaller en gång på hösten och en gång på våren och är obligatoriska för alla värnpliktiga kvinnor.

NVK-mötena infaller under tjänstetid en gång i månaden, men detta upplevs stundtals problematiskt eftersom detta drabbar de värnpliktiga männen som får fortsätta den utbildande verksamheten som kvinnorna annars hade deltagit på. Männen upplever då att de måste jobba, medans kvinnorna sitter på möte och bara pratar. Detta bidrar då till en stundtals negativ ton gentemot nätverket från männen. Nätverket upplever att även att de

utbildande befälen kan uttrycka en negativ attityd gentemot mötena, eftersom de värnpliktiga kvinnorna "försvinner" från tjänsten ett par timmar.

Plikträdet anser att NVK-möten ska fortsätta ske på tjänstetid och helst på dagtid för att markera vikten av dessa möten. Därför uppmuntrar Plikträdet förbandet att fortsätta med detta.

NVK-representanterna uppmuntras av förbandet att ta upp det som lyfts på NVK-mötena på plutonens timme. Plutoncheferna uppfattade att NVK-representanterna och förtroendepersonerna har ett gott samarbete vid plutonens timme.

Under Plikträdets besök hade NVK önskat mer utbildning i "mens i fält" och fått detta, men jobbade även för att få en större variation av mensskydd och trosskydd, men att de inte hade de fått gehör för det. Plikträdet lyfte detta till ledningen under sitt besök, och de skulle titta vidare på möjligheten att utöka sortimentet av mens- och trosskydd.

Förbandet har även ett möte vid namn "0", där de informerar om vad NVK innebär och bidrar till. Detta är även ett tillfälle för likabehandling för alla värnpliktiga.

Meningsfull utbildning

Regementsförvaltaren informerade Plikträdet om att befälslagen utgår från ett gemensamt underlag när de planerar utbildning för att skapa en röd tråd. Varje plutonsledning har en tilldelad mentor. Dennes uppgift är att jobba mot både plutonchef och ställföreträdande plutonchef på veckobasis. Det är Bataljonschefen som utser mentorerna och håller i projektet med Bataljonsförvaltaren. Detta ska vara ett lyckat koncept. De nyexaminerade fänrikarna får möjligheten att "bolla" och få stöd av någon som har fler års erfarenhet.

När Plikträdet träffade plutoncheferna menade de på att det var mycket att planera första veckorna runt inryck, och att alla internutbildningarna på förbandet tog mycket tid från planeringen, vilket var stressande.

De förtroendevalda berättade att de värnpliktiga plutonbefäls-plutonerna hade fått extremt lite återhämtning de första veckorna efter inryck. De värnpliktiga upplevde att de snittade omkring fyra timmars sömn per natt, även på kasern. Vilket hade resulterat i hallucinationer under dagtid och koncentrationssvårigheter som hade varat i flera veckor. Detta var något som Plikträdet lyfte direkt till förbandsledningen under sitt besök, och de var medvetna om detta och skulle vidta åtgärder för att det inte ska när nästa kull rycker in. Detta skulle kompanichefen följa upp.

De förtroendevalda menar att några av de yngsta befälen är "onödigt hårda" och mest orättvisa, men att plutoncheferna och officerarna är mer fokuserade på att skapa en bra utbildningsmiljö. En av de förtroendevalda upplevde att "det är krig hela tiden, jag trodde det var utbildning" för att belysa att många gånger hängde vissa befäl upp sig på småsaker och gjorde dem oproportionerligt stora. Detta gällde endast enstaka befäl eller befälslag. Framöver kommer kompanifanjunkaren ansvara för de yngre befälen och följa upp att det går rätt till, detta kommer läggas stor vikt vid inför nästa års inryck.

Information & mönstring

Några av de värnpliktiga som genomför en tolv månader lång utbildning delgav Plikträdet att de behövt göra om delar av gröntjänsten igen. Detta upplevdes som ett slöseri med tid, då de blev pliktade att rycka in tidigare än soldaterna för att de hade specialistbefattningar som krävde mer utbildningstid. Men fick istället vänta på att de senare inryckta soldaterna skulle bli klara inför befattningsutbildningen. Plikträdet uppmanar förbandet att se över de befattningar som är tolv månader långa och säkerställa att de ger individen en meningsfull utbildning över tid. Vid återkoppling meddelade förbandet att detta inte kommer att upprepas vid nästa inryck.

De förtroendevalda uttryckte en oro kopplat till fältarbetsoldater som blivit pionjärer och skyttesoldater som blivit närskydd. De värnpliktiga upplevde att det var högre fyskrav på de nya befattningarna och var oroliga att deras kamrater skulle skada sig.

Plikträdet fick senare till sig att dessa befattningar inte hade högre fyskrav, utan det var endast hur de värnpliktiga hade uppfattat det. Plikträdet uppmanar förbandet att kommunicera detta till de värnpliktiga.

Flygmekanikerna hade blivit förflyttade från F 7 till trossen på T 2, och uttryckte att detta var nedslående, då ett flertal av dem hade i någon utsträckning arbetat med mekanik innan sin värnplikt. De menade på att det blev kompetensförlust.

Meningsfull fritid

När Plikträdet pratade med regementsförvaltaren menade han på att det finns en ambitionsutmaning hos både hos befäl och värnpliktiga. Många är ambitiösa och vill bli klara med den tänka verksamheten som har planerats. Regementsförvaltaren menade på att utmaningen ligger i att få respektive individ att känna att det är ibland okej att inte hinna klart/bli färdig med tänkt uppgift, utan istället prioritera återhämtning.

Nora Kompani fick veckoschema med tid, plats och utrustning för varje dag, men på Karlsborgs kompani är det två plutoner som endast fick löpande "nästa tid" för verksamheten, vilket upplevdes mycket frustrerande av de värnpliktiga. Plikträdet informerade under besöket till förbandsledningen om att dags- och veckoschema kommer hjälpa de värnpliktiga att planera sin fritid och återhämtning, och att samtliga värnpliktiga bör få det.

En pluton på Karlsborgs kompani hade fått kasernförbud vid två tillfällen av olika anledningar. Vid ett tillfälle hade plutonen fått kompaniförbud på grund av att en person inte hade sytt en kragsspegel på sin uniform. Vid ett annat tillfälle hade plutonen fått det för att de hade missat att vårda en lösskjutningsanordning. Befälet ska ha sagt "Dessa är anledningen till varför ni inte får gå ut nu". Kompaniförbud är avskaffat i Försvarmakten sen många år tillbaka och Plikträdet uppmanade förbandet att omedelbart sluta med det.

Vid återkopplingen med förbandet meddelade regementsförvaltaren att plutonchefen tillsammans med sin ställföreträdande hade fått chefssamtal med både kompanichefen och bataljonschefen. Plutonchefen hade dessutom nu bett om ursäkt till plutonen för detta. Denna plutonchef ska ha varit väldigt ny i tjänsten, och händelsen kopplas till denna omständighet. Detta kommer enligt förbandet inte hända mer.

Resor

De flesta värnpliktiga på T 2 får SJ-kort som de själva kan boka sina resor med. Boende i Göteborgsområdet får Väst trafik-kort. De värnpliktiga har blivit instruerade att de ska boka resor tre veckor i förväg, men ser inte hur detta ska vara möjligt eftersom de inte får veckoscheman som räcker sig så långt fram. När Pliktrådet gjorde sitt återbesök på förbandet berättade de värnpliktiga att de numera fick sina veckoscheman i tid för att boka resorna.

T 2 är lika drabbade av trängsel på fredagseftermiddag och söndagskvällar som andra förband som ligger längs tåglinjen mellan Stockholm och Göteborg. Ibland tvingas värnpliktiga som slutar kl 15 resa först kl 20 eftersom det inte finns lediga platser på tidigare avgångar.

Värnpliktiga som bor nära förbandet får ofta enligt egen mening dåligt bokade resor, eftersom kollektivtrafikens förbindelser är begränsade. Detta resulterar i att värnpliktiga får åka flera timmar för resor som skulle ta 45 minuter med bil. Ett flertal av de drabbade värnpliktiga hade inte fått milersättning med hänvisning till att det är en säkerhetsrisk att de kör själva, då förbandet inte alltid kan säkerställa att de får förarvila eller är i tillräckligt gott skick för att köra. Pliktrådet rådde förbandet att se över hur dessa resor kan bokas på ett smidigare sätt, alternativt se över möjligheten till milersättning en gång till.

Soldathem

Pliktrådet fick ett mycket gott mottagande av soldathemmet och soldathemsförståndaren visade stort engagemang under Pliktrådets besök. Soldathemmet är beläget utanför regementsområdet. Skövde soldathem har totalrenoverat serveringen och serverar "dagens lunch" på vardagar för värnpliktiga, anställda och externa. Soldathemmet har en stor och gammal församlingssal som förbanden bokar flitigt för föreläsningar och andra tillställningar. Soldathemmet har ett flertal heltidsanställda och deltidsanställda och håller öppet fram till 21:30 för att möjliggöra för de värnpliktiga som har kvällstjänst, att hinna både köpa och äta middag där efter tjänst.

På ovanvåningen finns tre mindre och ett större rum, varav ett är ett tv-spelsrum och ett stort rum med biljardbord och soffor. Soldathemsförståndaren beskriver att hon har en nära relation med de värnpliktiga, och att de ibland söker hjälp och stöd hos henne. Soldathemmet erbjuder kurser för att ta jägarexamen och vattenscooterförarbevis samt olika föreläsningar. Soldathemmet samarbetar med värnpliktskonsulenter för att arrangera kvällsaktiviteter. Ett initiativ Pliktrådet ser som mycket bra. Soldathemmet upplever delvis svårigheter med att veta när eller om de värnpliktiga har tjänstefria kvällar.

Under Pliktrådets besök jobbade soldathemmet med en omfattande vattenläcka i källaren som hade varit en stor kostnad för soldathemmet att åtgärda. Det hade resulterat i mindre möjlighet att köpa in saker till verksamheten för de värnpliktiga, något som soldathemsförståndaren uttryckte var nedslående.

Avslutning

Pliktrådet vill rikta ett varmt tack till soldathemsförståndaren som hjälpte en av ledamöterna med en plats att sova inför besöket. Pliktrådet vill även tacka LMA för ett mycket välplanerat besök och ett gott mottagande. Vi uppfattar att förbandets ledning och LMA är drivna, och vi ser mycket positivt på den ny tillträdde regementsförvaltaren engagemang och planer för att ytterligare förbättra förutsättningarna för de värnpliktiga att tillgodogöra sig utbildningen. Pliktrådet hoppas att med denna rapport har förmedlat våra erfarenheter från besöket på ett granskande, men konstruktivt sätt.

Annie Hugosson

Pliktrådet, förbandsansvarig Göta trängregemente - T 2

070-848 65 91

annie.hugosson@pliktradet.se